

Buurteams
Jeugd en Gezin
Nijmegen

JAARVERSLAG 2023

INHOUDSOPGAVE

- ③ **Inleiding**
- ④ **Hoofdstuk 1 - Meer begeleiding door Buurteams**
  - Samenwerken als succesfactor
  - Resultaat
  - De ervaringen van gezinnen
- ⑦ **Hoofdstuk 2 - Spil van transformatie**
  - Rol ontwikkelopgaven
  - Basishulp
  - Veiligheid
  - Sociale Basis
  - Jonge Kind & Onderwijs
  - Aanvullende Hulp
- ⑬ **Hoofdstuk 3 - Professionele organisatie**
  - Inzet fte gezinswerkers
  - Intern ontwikkelaanbod
  - Reflectieve werkpraktijk

We blikken terug op 2023, een jaar waarin we als groeiende en lerende organisatie ons steeds verder hebben ontwikkeld om gezinnen in Nijmegen goede hulp te kunnen verlenen. Deze terugblik doen we aan de hand van drie speerpunten: meer begeleiding door Buurtteams, spil van transformatie en professionele organisatie.

HOOFDSTUK 1 – MEER BEGELEIDING DOOR BUURTEAMS

Bij de start van Buurteams Jeugd en Gezin in 2021 heeft onze organisatie de opdracht van gemeente Nijmegen gekregen om niet alleen als verwijzers op te treden, maar juist ook zelf gezinnen te begeleiden en hulp te bieden waar mogelijk. Door vanuit Buurteams zelf te begeleiden, helpen we gezinnen in hun eigen wijk en zo eenvoudig mogelijk. Ook sluiten we aan bij wat gezinnen en hun omgeving zelf kunnen doen. Hiermee versterken we gezinnen en zorgen we voor duurzame oplossingen zodat kinderen zich (weer) gezond kunnen ontwikkelen.

Zo'n verandering heeft tijd nodig en wordt stap voor stap gezet. In april 2023 hebben we samen met de gemeente Nijmegen geconcludeerd dat we als organisatie nog veel te doen hadden in het zelf begeleiden. Daarom werd dit ons belangrijkste speerpunt. Op dat moment werd namelijk nog voor een groot deel doorverwezen naar zorgaanbieders voor reguliere en specialis-tische begeleiding. In 2023 is er ingezet op de beweging om als Buurteam meer zelf bege-leiding te bieden aan gezinnen. Zo'n grote verandering in werkwijze vraagt veel flexibiliteit en doorzettingsvermogen van de teams, en bovendien vertrouwen in de visie van onze organisatie.

SAMENWERKING ALS SUCCESFACTOR

Een belangrijke factor om te komen tot deze beweging is dat niet alleen de Buurteams Jeugd en Gezin hierop inzetten, maar ook de andere partners in de gemeente Nijmegen. Denk aan de zorgaanbieders die begeleiding aanbieden, en huisartsen die ook verwijzen. De gemeente heeft bij een zestal zorgaanbieders die veel begeleiding bieden een budgetplafond opgelegd. Daarmee was niet alleen een prikkel bij Buurteams om minder te verwijzen naar deze zorgaanbieder, maar ook bij de zorgaanbieder zelf. Deze moest namelijk kritischer zijn op welke verwijzingen ze wel – en welke ook niet – zouden aannemen.

Een andere grote stap voor een betere samenwerking is in het derde kwartaal van 2023 gezet. Gemeente Nijmegen, de Nijmeegse huisartsen van NEP en Buurteams Jeugd en Gezin hebben een samenwerkingsconvenant afgesloten. Met het ondertekenen van dit convenant spreken de partijen af dat huisartsen meer naar Buurteams Jeugd en Gezin verwijzen, zodat de Buurteams onderzoek kunnen doen naar wat de juiste vorm van hulp is voor het gezin. Dit betekent dat gezinnen vaker vanuit de huisarts naar Buurteams Jeugd en Gezin komen voor een begeleidings-hulpvraag, in plaats van direct te worden verwezen naar een zorgaanbieder in de stad.

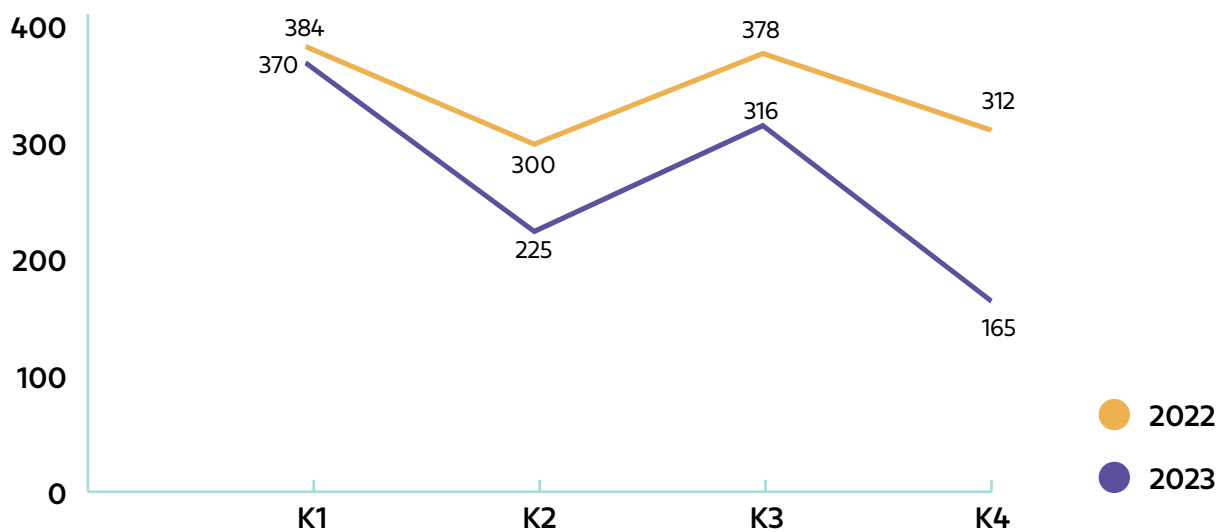

RESULTAAT

Door de gezamenlijke inspanning van al deze bovengenoemde partijen, zijn we in 2023 gekomen tot een flinke afname in het aantal verwijzingen naar begeleiding door zorgaanbieders. Bovendien is sinds het ondertekenen van het samenwerkingsconvenant met de huisartsen het aandeel van de verwijzingen naar begeleiding door Buurteams Jeugd en Gezin aanzienlijk vergroot, ten opzichte van andere wettelijke verwijzers in Nijmegen. Twee prestaties waar we als Buurteams Jeugd en Gezin trots op zijn!

TOTAAL AANTAL JEUGDIGEN PER KWARTAAL VOOR BEGELEIDING

Aantal jeugdigen of indicaties is op basis van startdatum in het kwartaal of de maand

DE ERVARINGEN VAN GEZINNEN

Zoals hierboven omschreven, heeft de inzet van Buurtteams ervoor gezorgd dat minder gezinnen verwezen worden naar hulp door zorgaanbieders en is Buurtteams gezinnen meer zelf gaan begeleiden. Hoe wordt deze begeleiding en het contact met Buurtteams ervaren? Om dit te meten doen we in samenwerking met gemeente Nijmegen twee keer per jaar een online onderzoek. Ook hebben we een gezinsraad die ons gevraagd en ongevraagd adviseert over allerlei onderwerpen met betrekking tot onze organisatie.

ONLINE ONDERZOEK NAAR ERVARINGEN

In 2023 is in het begin van het jaar en halverwege het jaar een online vragenlijst uitgestuurd. Helaas was de respons hierop laag, maar hebben we wel voldoende resultaten voor het tweede half jaar van 2023 verzameld. Gezinnen en jongeren geven onze hulpverlening gemiddeld een rapportcijfer van 7,3. Het merendeel van de deelnemers had vaak of altijd het gevoel dat er goed naar hen geluisterd werd en meer dan de helft was tevreden over de hoeveelheid hulp. Er was ook een klein deel van de deelnemers dat aangaf niet (helemaal) tevreden te zijn over Buurtteams. Verbeterpunten die zij gaven hadden voornamelijk betrekking op wachttijden, duidelijkheid over processen en heldere communicatie. Vanwege eerdergenoemde lage respons gaan we in 2024 aan de slag met het verbeteren van het online onderzoek zodat we nog meer uit de uitkomsten kunnen halen.

GEZINSRAAD

De gezinsraad bestond in 2023 uit drie leden die hulp van Buurtteams Jeugd en Gezin hebben gehad of nog steeds hulp krijgen. Er zijn twee bijeenkomsten georganiseerd. We hebben samen nagedacht over dynamische, passende vormen van medezeggenschap binnen Buurtteams Jeugd en Gezin en hoe we het online onderzoek kunnen verbeteren. Tussendoor heeft de gezinsraad meegedacht en advies gegeven over organisatievraagstukken zoals het gezinsplan en communicatie naar gezinnen en jongeren.

HOOFDSTUK 2 – SPIL VAN TRANSFORMATIE

ROL ONTWIKKELOPGAVEN

Er gebeurt veel in de jeugdzorg en in ons werk kom je de nodige uitdagingen tegen. Daarom helpen we met het verbeteren van de situatie van individuele gezinnen én dragen ook bij aan het verbeteren van het zorgsysteem. Denk daarbij aan het vereenvoudigen van systemen en samenwerkingen, doen wat nodig is en oog hebben voor diversiteit. Dat doen we in vijf ontwikkelopgaven:

1. Basishulp
2. Veiligheid
3. Sociale Basis
4. Jonge Kind & Onderwijs
5. Aanvullende Hulp

Binnen deze ontwikkelopgaven werken wij aan het ontwikkelen van visie, beleid, werkwijzen en (samenwerkings)afspraken met de gemeente en andere partners. Dit wordt gedaan in de vorm van een werkgroep. Vanuit ieder team nemen één of meerdere gezinswerkers deel aan een werkgroep waar zij affiniteit mee hebben of graag op mee willen denken.

BASISHULP

‘Verstevigen kwaliteit van basishulp.’

Binnen de ontwikkelopgave basishulp was ons focuspunt voor 2023 het verstevigen van de kwaliteit van onze basishulp. Hierbij was aandacht voor: verdieping op basishulp, verstevigen regierol van het gezin, lerende werkpraktijk aanjagen, betrekken belangrijke anderen bij hulp in het gezin en het ondersteunen van gezinswerkers op begeleiding.

Terugkijkend op 2023 hebben wij, om onze kwaliteit van basishulp te verstevigen, onderstaande resultaten behaald:

- Training ontwikkeld ‘Introductie in basishulp’ voor (nieuwe) collega’s.
- Training ontwikkeld ‘WIZ portaal en het gezinsplan’ voor (nieuwe) collega’s.
- Training ‘Beter worden in basishulp’ gestart voor alle teams.
- Tools ontwikkeld die gebruikt kunnen worden in maatjes overleggen, casuïstiek overleggen en intervisie (waaronder werkwijze in woord en werkwijze in beeld).
- Betrekken van de belangrijke ander verankerd in onze werkwijze, bijvoorbeeld door dit visueel te maken in onze werkwijze in beeld.
- Basishulp verankerd in HR-gesprekscyclus.
- Het nieuwe gezinsplan en gebruik daarvan verfijnd.

VEILIGHEID

‘Vergroten deskundigheid op veiligheid.’

Signaleren en bespreken van onveiligheid vereist deskundigheid en vaardigheden. Het vraagt om het op de juiste manier kunnen aansluiten en positioneren, om te kunnen vertragen en om zaken die niet als hulpvraag door het gezin zijn gesteld bespreekbaar te kunnen maken.

Om de deskundigheid en vaardigheden op het gebied van veiligheid te vergroten, hebben we het afgelopen jaar aan onderstaande punten gewerkt:

- Werven van gezinswerkers met expertise op veiligheid.
- Aanstellen van twee aandachtsfunctionarissen Veiligheid binnen elk team, zodat zij collega gezinswerkers kunnen ondersteunen in de dagelijkse praktijk.
- Organisatie brede deelname aan trainingen (waaronder meldcode) en leerbijeenkomsten omtrent veiligheid.
- LVAK training en bijscholingsdagen voor onze aandachtsfunctionarissen Veiligheid.

Er zijn stappen gezet om de samenwerking te versterken en meer eenduidigheid vanuit verschillende partners naar gezinnen te geven:

- In samenwerking met de gemeente Nijmegen zijn routes verhelderd en vereenvoudigd voor wanneer onveiligheid aan de orde is, of wanneer er bij complexe casuïstiek specialistische zorg ingezet moet worden.
- Samenwerkingsafspraken met partners zoals Veilig Thuis zijn verstevigd.
- Start van de Proeftuin in Dukenburg voor het onderzoeken en uitwerken van inhoudelijke vraagstukken rondom het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming.
- Samenwerking met de Jeugdbeschermingstafel en het REPS is verstevigd.

SOCIALE BASIS

‘Versterken en ondersteunen van gezinnen in het ‘gewone leven’. Door beter benutten van de belangrijke ander en de ‘leefomgeving’ van gezinnen, onder andere bij het realiseren van doelen in het gezinsplan.’

Om de gezinssituatie op een duurzame manier te veranderen, is het belangrijk om de omgeving daarin mee te nemen. We spreken dan ook wel van het benutten van de belangrijke ander. Deze belangrijke ander, zoals een goede vriend of familielid, kan een constante factor voor het gezin zijn en blijven, ook als het traject met Buurtteams is afgerond. Om deze manier van werken te verstevigen, hebben de werkgroep Sociale Basis en de werkgroep Basishulp invulling gegeven aan het versterken van- en benutten van de inzet van de belangrijke ander. Vanuit beide werkgroepen is de inzet van de belangrijke ander besproken in alle teams. Dit is gebeurd in één op één werkoverleggen, team overleggen, casuïstiekbesprekingen of in de maatjes overleggen. Om de belangrijke ander te borgen in onze werkwijze, is deze visueel gemaakt in onze werkwijze in beeld.

Er is het afgelopen jaar hard gewerkt aan kennisvergroting over de Sociale Basis. Zo is er een netwerkkaart ontwikkeld. In deze netwerkkaart vinden onze collega's informatie over het voorliggend veld, zodat zij dit veld meer kunnen benutten. Informatie over projecten, diensten en activiteiten zijn ook in deze kaart terug te vinden.

Daarnaast zijn we vanuit onze ontwikkelopgave Sociale Basis druk bezig geweest met het ontwikkelen van groepsgerichte hulpverlening. Hierin is onder andere de samenwerking opgezocht met Bindkracht10 en zijn er twee mooie groepstrainingen gestart: Sterker Staan en Sterker dan je Bibbers. Daarnaast is, in samenwerking met de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, een tool ontwikkeld waarmee mogelijkheden tot collectief aanbod verkend kunnen worden.

JONGE KIND & ONDERWIJS

‘Verbeteren van de aansluiting bij organisaties die zich bezighouden met het jonge kind, zoals de jeugdgezondheidszorg en de kinderopvang. Verbeteren van de aansluiting met scholen voor primair onderwijs en de zorg op scholen. In het voortgezet onderwijs bekijken hoe de verbinding die nu gerealiseerd is verder verbeterd kan worden.’

Kinderen zijn een belangrijk deel van de dag op kinderopvang en school, daar vindt dan ook een belangrijk deel van hun ontwikkeling plaats. Onze Buurteams zijn dicht bij deze plaatsen. Voor alle scholen en kinderopvangorganisaties zijn aanspreekpunten in de teams.

Deze aanspreekpunten en onze werkgroep Jonge Kind & Onderwijs hebben in 2023 de aansluiting en verbindingen met verschillende organisaties verder versterkt. Op het gebied van Jonge Kind & Onderwijs zijn een aantal mooie resultaten behaald:

- Door het opstellen van een leeragenda, het opstarten van een samenwerkingsverband en reflectie op de samenwerking is de aansluiting en inzet op (speciaal) primair onderwijs en Buurteams verbeterd.
- De interne deskundigheid voor het werken op scholen is verbeterd, doordat onze gezinswerkers die werken op scholen één keer per zes weken bij elkaar komen voor onder andere het bespreken van casuïstiek.
- Onze casus overleggen Jonge Kind (met deelname van alle partners) zijn voortgezet in Zuid en Noord en uitgebreid naar andere stadsdelen.
- Onze werkwijze rondom scholen, kinderopvang en integrale vroeghulp is doorontwikkeld. Dit heeft geholpen de aansluiting met kinderopvang, jeugdgezondheidszorg en Buurteams te versterken.

AANVULLENDE HULP

‘Versterken van de samenwerking met huisartsen en praktijkondersteuners huisartsen en streven naar minder verwijzingen naar aanvullende hulp.’

De samenwerking met de huisartsen en partijen die aanvullende hulp bieden is belangrijk om tot goede hulp in gezinnen te komen. Om deze samenwerking te versterken komen huisartsen, praktijkondersteuners en afgevaardigden van de werkgroep Aanvullende Hulp vier keer per jaar bijeen. In deze leerbijeenkomsten wordt gereflecteerd op de samenwerking, worden verbeteracties afgesproken en wordt de gewenste toekomstige samenwerking besproken.

Minder verwijzen naar aanvullende hulp betekent ook het inzetten van basishulp zoals deze bedoeld is. Gebruik maken van de mogelijkheden van het gezin en de omgeving én door als gezinswerker begeleiding te bieden. Wij hebben hard gewerkt aan het verstevigen van onze expertise en hebben, samen met de gemeente, nagedacht over het inzetten van wijk ggz-teams met jeugd ggz. Daarnaast zijn er dialoogtafels georganiseerd om te verkennen of aanvullende hulp ‘genormaliseerd’ kan worden in voorliggende financiering.

Een belangrijke opdracht voor de werkgroep Aanvullende Hulp was om in 2023 het nieuwe gezinsplan en de nieuwe wijze van indiceren uit te dragen, te volgen en alert te zijn op aandachtspunten. Niet alleen bij de nieuwe wijze van indiceren hebben zij een signalerende rol gehad. Ook in de samenwerking met aanbieders zijn zij alert geweest op waar de samenwerking nóg verder versterkt kan worden.

HOOFDSTUK 3 – PROFESSIONELE ORGANISATIE

Onze gezinswerkers zetten zich iedere dag in om gezinnen te helpen met allerlei hulpvragen. Om ervoor te zorgen dat zij hun werk goed kunnen doen, zetten we ons in op het professionaliseren van onze organisatie. In 2023 hebben we extra aandacht gehad voor het ontwikkelaanbod en de reflectieve werkwijze. Ook is er een adviseur Organisatieontwikkeling aangesteld om vanuit de breedte van onze organisatie invulling te geven aan kwaliteit en ontwikkeling.

INZET FTE GEZINSWERKERS

We vinden het belangrijk hulp te bieden die zo licht is als het kan en zo zwaar is als nodig. Dat betekent dat gezinswerkers de mogelijkheid moeten hebben om gezinnen te stimuleren in de breedte aan duurzame oplossingen te werken. Dat vraagt een investering aan de voorkant van de gezinswerkers bij de gezinnen, maar is uiteindelijk duurzamer, effectiever en goedkoper. Het vraagt ook een investering van ons als organisatie om gezinswerkers te ondersteunen om op deze manier hun werk te kunnen doen. Bij de berekening van wat nodig is om basishulp volgens onze visie te bieden, zijn we in 2023 uitgegaan van de volgende aannames:

- Dat een gemiddelde caseload van 13 voor een gezinswerker reëel is.
- Dat een verhouding van 70/30 nodig is als het gaat om verdeling van directe/indirecte uren om de gewenste ontwikkeling mogelijk te maken.

Op 1 januari van 2023 is het aantal fte gezinswerkers 88,3. Door de twee bovengenoemde punten was een uitbreiding van 10 fte nodig. Deze uitbreiding heeft de beoogde effecten behaald.

INTERN ONTWIKKELAANBOD

Om ervoor te zorgen dat alle gezinswerkers de nodige kennis en kunde in huis hebben, hebben we een ruim aanbod aan trainingen op het gebied van basishulp, veiligheid, werken met onze systemen en indiceren, samenwerken met basisscholen en beroepsethiek en tuchtrecht. De trainingen hebben we in 2023 uitgebreid met verdiepende trainingen in basishulp, werken met het gezinsplan en trainingen in omgaan met complexe scheidingen.

REFLECTIEVE WERKPRAKTIJK

OIDOS is een lerende organisatie; ons uitgangspunt is dat we werkenderwijs leren en lerend werken. We noemen dat ook wel de reflectieve werkpraktijk. We gebruiken de volgende vormen om hier invulling aan te geven:

- Coachen en maatjesoverleggen
- Leren in casuïstiekoverleggen
- Leren door intern organisatie breed ontwikkelaanbod
- Inwerken nieuwe medewerkers
- Samenwerken op leren, reflecteren en ontwikkelen

Deze vormen zijn in alle teams toegepast, met extra aandacht voor het doorontwikkelen van maatjesoverleggen en casuïstiekoverleggen om de opbrengsten hieruit beter te benutten. Ook is na evaluatie in de teams het inwerkeraanbod verder aangescherpt en geconcretiseerd. In het half jaar durende inwerkprogramma is er geïnvesteerd op werkbegeleiding vanuit kwaliteit en visie, met ook oog voor praktische vragen. Zo willen we nieuwe gezinswerkers zich sneller thuis laten voelen en onze manier van werken eigen laten maken.